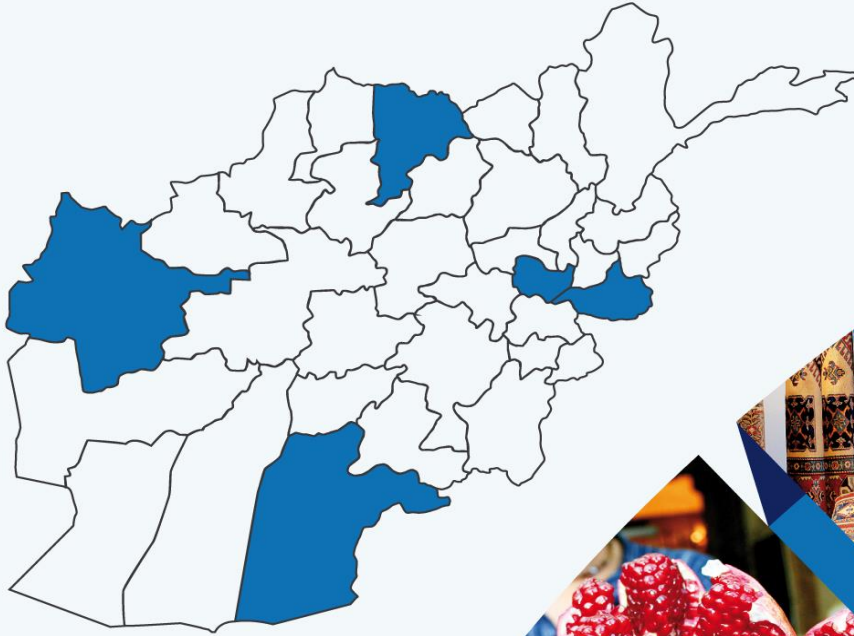

شرکت ها در مورد چشم انداز اشتغال خوش بین هستند، اما تعداد پاسخ دهندگان که می گویند کارکنان خود را کاهش داده اند، حدود ۲۱.۵ درصد بیشتر از کسانی است که می گویند در طول سه ماه گذشته مردم بیشتری را استخدام کرده اند.

سروری کاروبار

۱۳۹۷

سروری وضعیت کار و بار

شرایط کاروبار شاخصی برای شناسایی سیر رشد تولید ناخالص داخلی می باشد. این شاخص معمولاً تغییرات در سطح تولید ناخالص داخلی را برای چند ماه آینده پیشبینی می کند، مشروط به اینکه درین مدت تغییر غیر قابل پیشبینی در شرایط کلی اقتصاد بوجود نیاید.

یافته‌های عمده این سروری

- در مقایسه با سروری قبلی، سطح اطمینان متشبهین نسبت به وضعیت فعلی کاروبارشان بسیار منفی است، اما انتظارات آنها در مورد شش ماه آینده به شدت افزایش یافته است.
- تقاضا متشبهین در زمینه بازار و تقاضا برای محصولات و خدمات، اصلاحات اداری و زیرساخت‌های بهتر، بیشتر شده است.
- میانگین شاخص وضعیت امنیتی در مقایسه با سروری قبلی بهبود یافته است، اما به طور کلی شرایط امنیتی بسیار ناپایدار است.
- شرکت‌ها در مورد چشم‌انداز اشتغال خوش بین هستند، اما تعداد پاسخ‌دهندگان که می‌گویند کارکنان خود را کاهش داده اند، حدود ۲۱,۵ درصد بیشتر از کسانی است که می‌گویند در طول سه ماه گذشته مردم بیشتری را استخدام کرده اند.
- متشبهین گزارش داده اند که سفارشات شان مثل سروری های قبل همچنان در حال کاهش است.
- شرایط فعلی کاروبار برای هر سه دسته کسب و کار منفی است، اما شرکت های کوچک و متوسط در مقایسه با شرکت های بزرگ از بدتر شدن کاروبار شان رنج می‌برند.
- تمام سکتورها، به استثنای سکتور تجارت، در مورد برنامه های کاری و تجاری و همچنان چشم انداز شش ماه آینده خویش، خوش بین است.

^۱ در سروری وضعیت کاروبار نظر مسوولان شرکت ها درمورد وضعیت کنونی کاروبار و انتظارات شان برای شش ماه آینده پرسیده می شود. این سروری توسط مصاحبه تلفونی در پنج ولایت (کابل، بلخ، قندهار، هرات و ننگرهار) با اشتراک ۷۰۵ شرکت در ماه ثور سال ۱۳۹۷) انجام یافته است.

الف: شرایط کاروبار

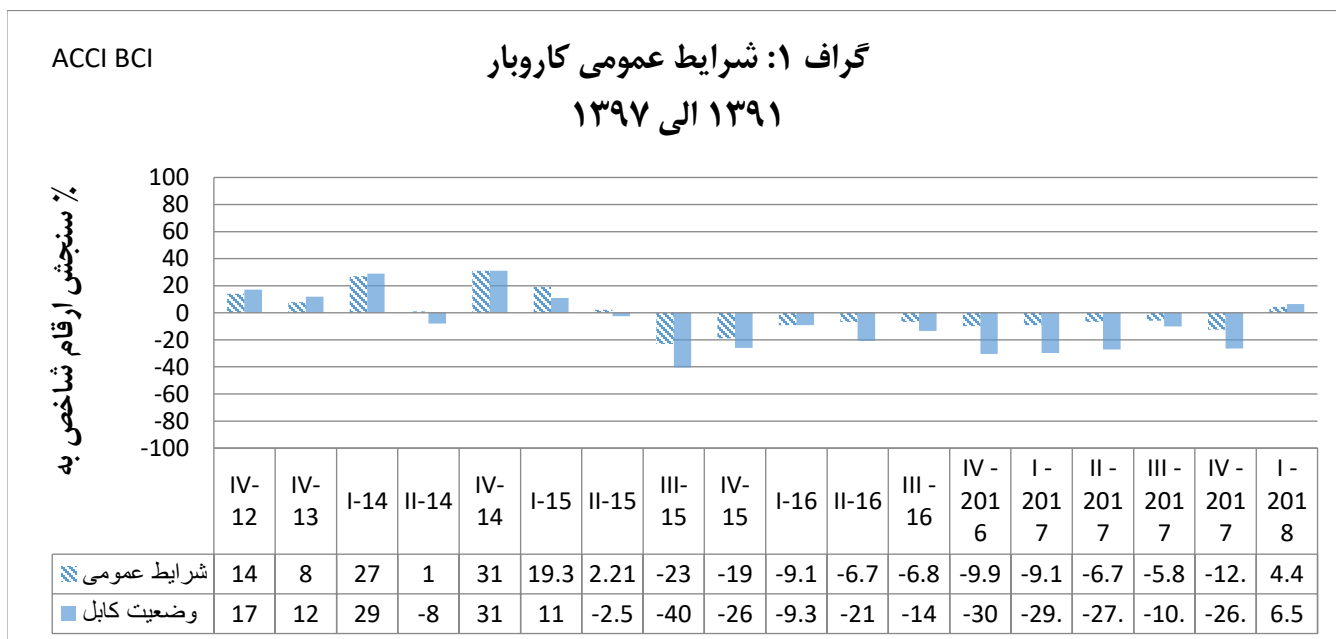
شرایط کاروبار شاخصی برای شناسایی سیر رشد تولید ناخالص داخلی می‌باشد. این شاخص معمولاً تغییرات در سطح تولید ناخالص داخلی را برای چند ماه آینده پیشبینی می‌کند، مشروط به آنکه درین مدت تغییر غیر قابل پیشبینی در شرایط کلی اقتصاد بوجود نیاید.

شاخص شرایط کاروبار بر قضاوت مسوولان شرکت‌ها درمورد وضعیت کاروبار و انتظارات تجاری‌شان برای شش ماه آینده استوار است که با معیار پذیرفته شده بین المللی محاسبه می‌گردد (برای معلومات بیشتر به ضمیمه در پایان گزارش مراجعه کنید).

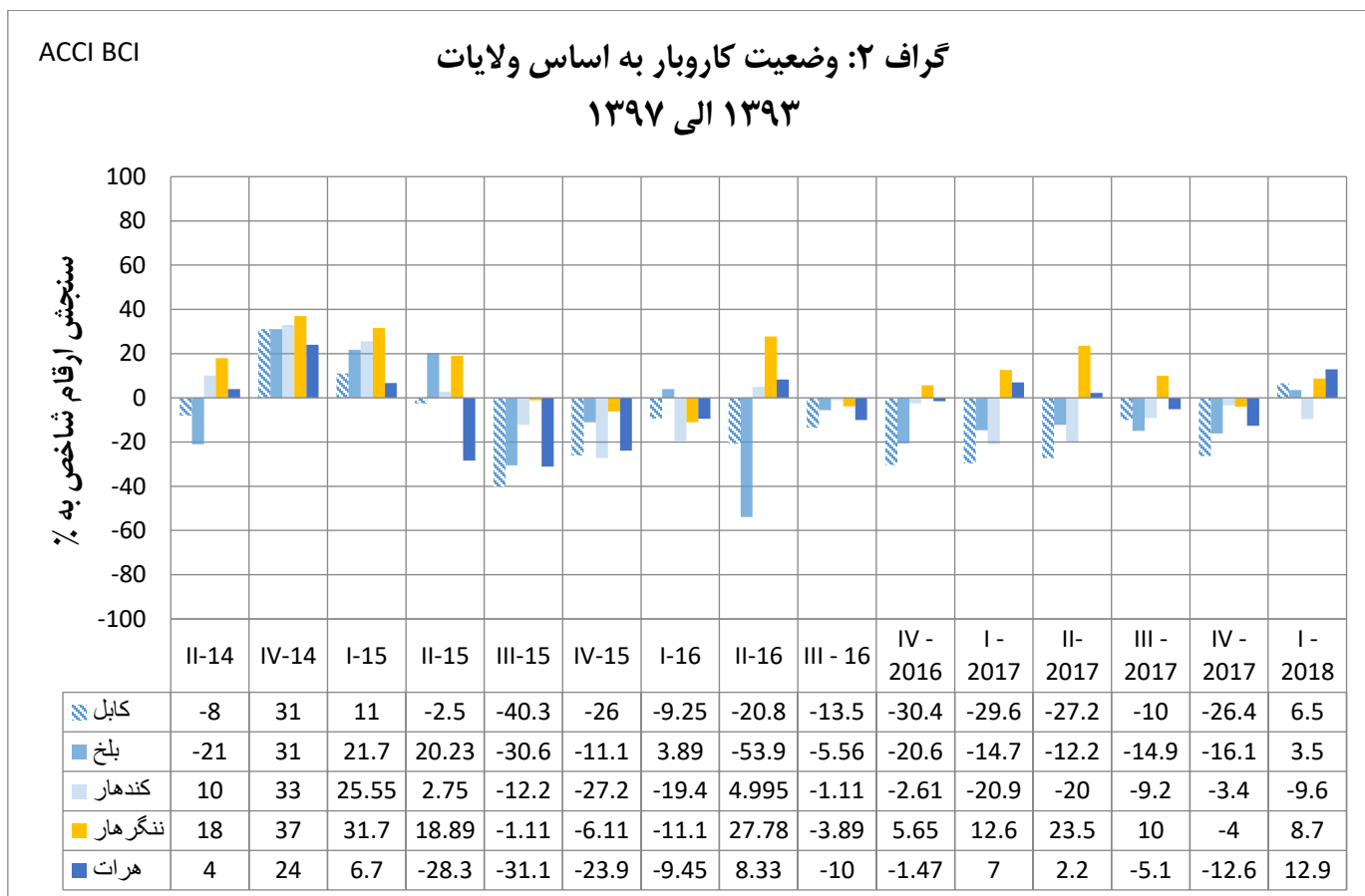
دامنه قیمت این شاخص‌ها بین مثبت ۱۰۰ و منفی ۱۰۰ می‌باشد، طوری که صفر به مفهوم عادی بوده و از صفر تا مثبت ۱۰۰ شرایط مثبت کاروبار و از صفر تا منفی ۱۰۰، شرایط منفی کاروبار تلقی می‌گردد.

الف.۱- شرایط عمومی کاروبار و شرایط کاروبار به تفکیک هر ولایت

شاخص شرایط عمومی کاروبار در ماه اپریل ۲۰۱۸ برای کابل، بلخ، کندهار، ننگرهار و هرات در مجموع (۴,۴) می‌باشد، در حالیکه در سروی قبلی این رقم (۱۲,۵-) بود. طوری که در گراف مشاهده می‌شود، شرایط عمومی کاروبار نسبت به سروی های قبلی بهبود یافته است. سطح اطمینان متشبین درباره وضعیت فعلی در مقایسه با سروی قبلی با تفاوت اندک منفی است (۲۶,۵- → -۲۶,۴-)، اما انتظارات آنها در مورد شش ماه آینده به شدت افزایش یافته است (-۳,۵ → ۳۵,۹). در مقایسه با سروی‌های گذشته، این سروی نشان می‌دهد که متشبین سروی شده نسبت به برنامه‌های کاری و تجاری آینده‌شان خوشبین‌تر هستند.

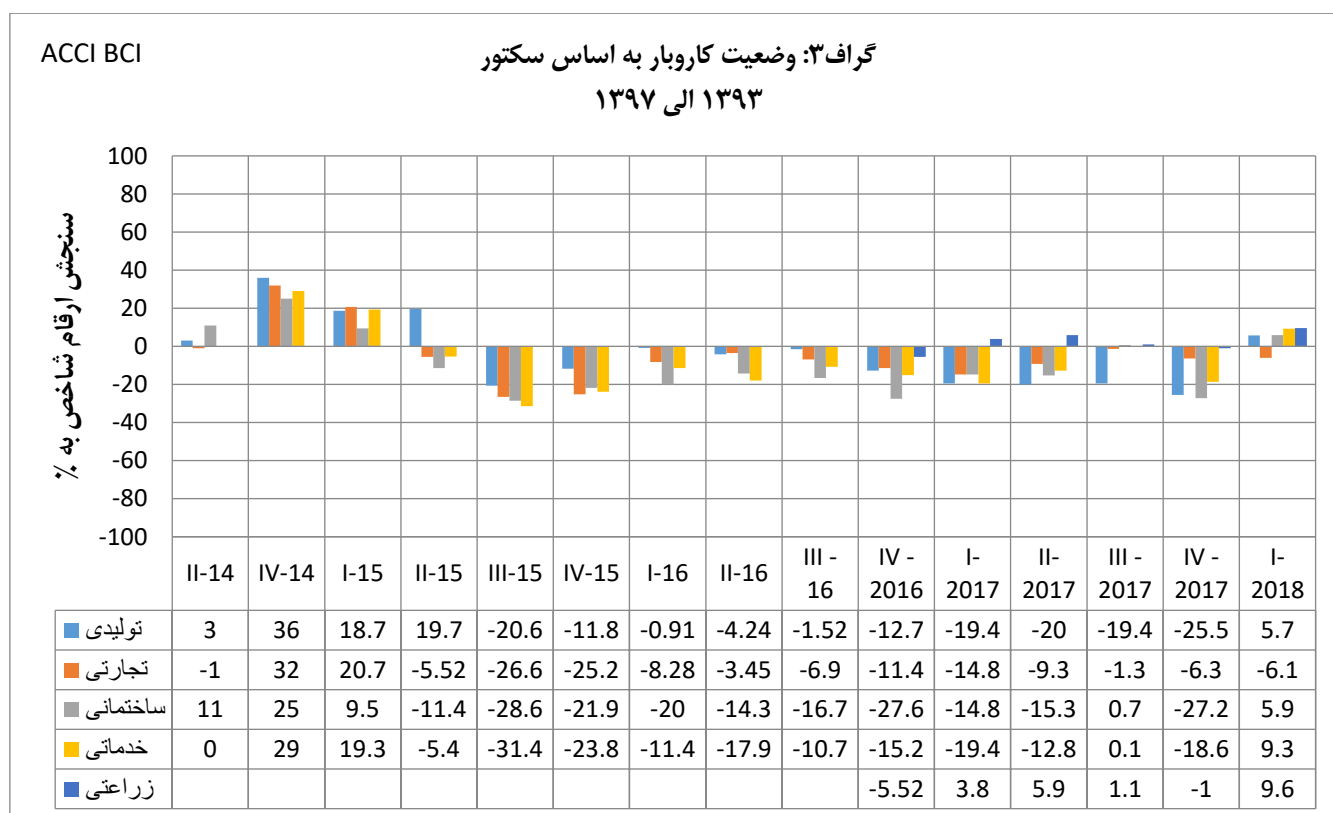
در سال گذشته، ننگرهار و هرات دارای شاخص مثبت کاروبار بود، اما در این سال همه‌ای مناطق سروی شده به جز از کندهار، شاخص مثبت کاروبار را گزارش داده اند. کندهار در مقایسه با دوره مشابه سال گذشته پیشرفت چشمگیری داشته است.

الف.۲- شرایط کاروبار به تفکیک سکتور

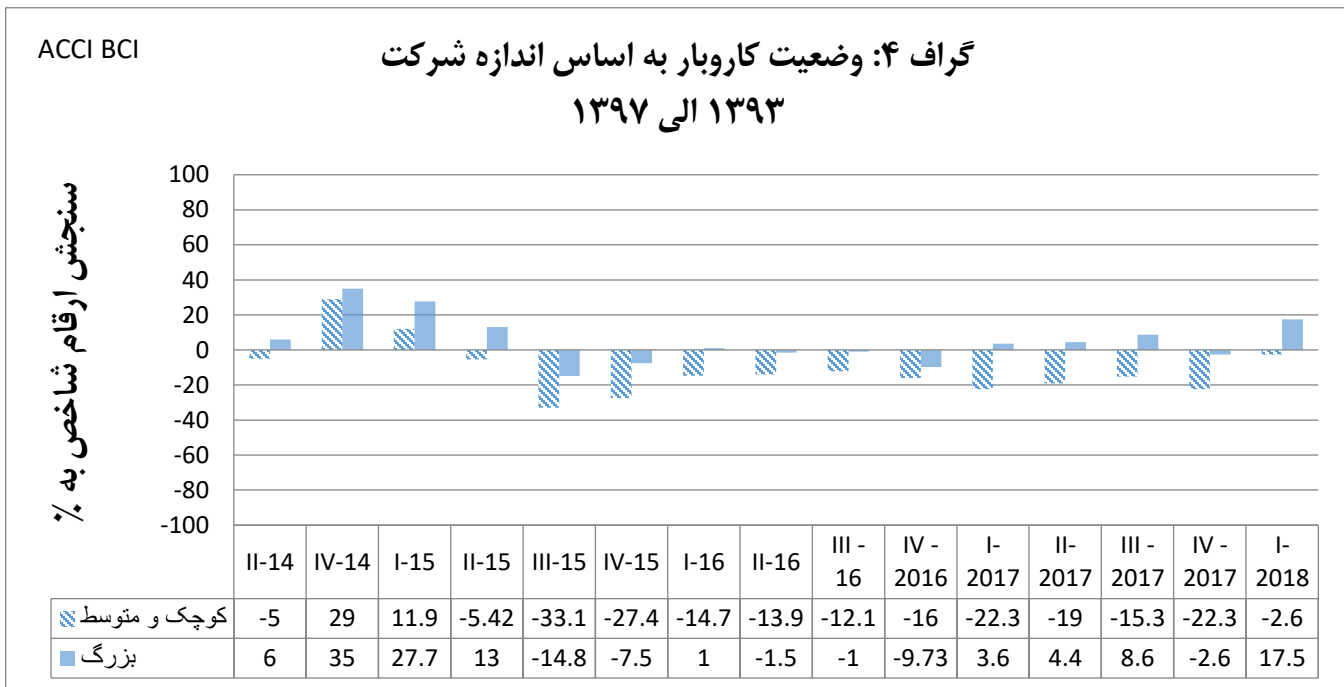
تمام سکتورها، اما تجارت در مورد برنامه های تجاری و چشم انداز شش ماه آینده خوشبین تر است؛ به همین دلیل سکتور های زراعت، خدمات، ساختمان و تولید شاخص های مثبت کاروبار را گزارش داده اند. زراعت (۹,۶) و خدمات (۹,۳) در صدر رتبه بندی سکتوری قرار دارند. تجارت (۱,۶-)، با وجود داشتن شاخص منفی در مقایسه با فصل مشابه سال گذشته (۸,۱۴-) بهبود چشمگیر داشته است.

از سال ۲۰۱۵، این اولین باری است که شاخص های کاروبار سکتورهای تولید و ساختمان مثبت است، لازم به ذکر است که هیچ یک از شاخص های مثبت شاخص شرایط فعلی کسب و کار بین (۴,۲۲-) و (۳,۳۳-) رتبه بندی نشده است.

الف ۳- شرایط کاروبار به تفکیک اندازه شرکت‌ها

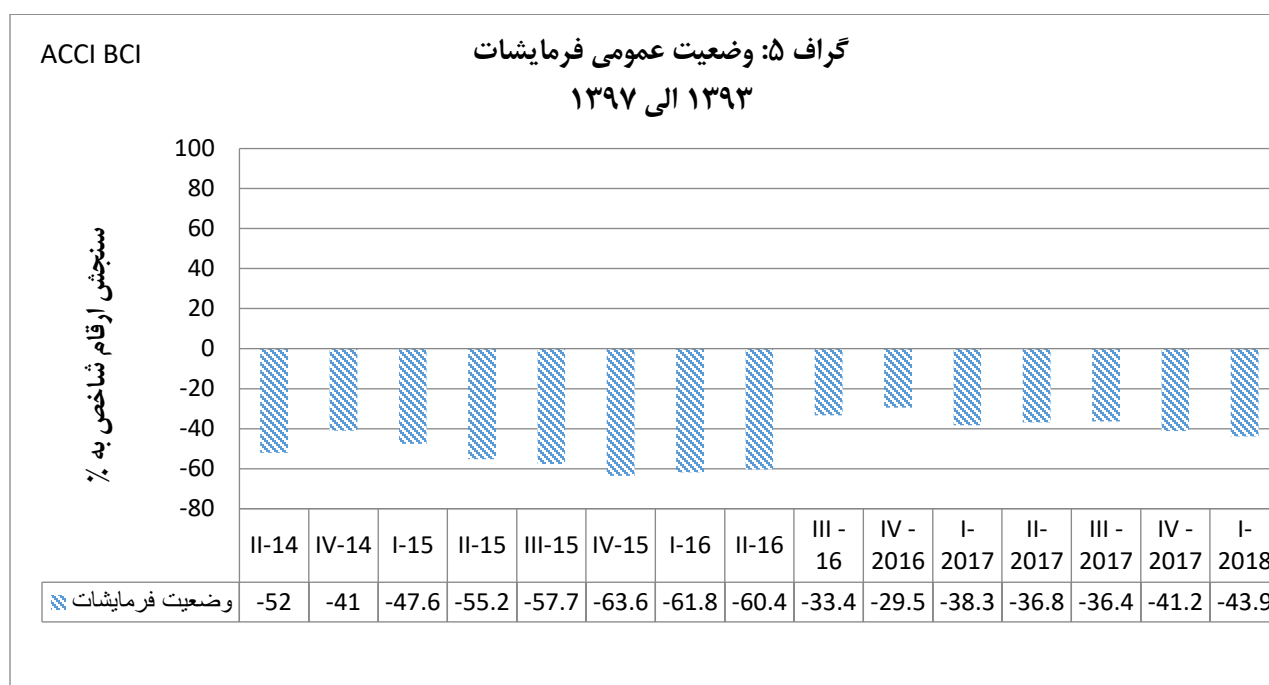
در این سروی نیز مانند سروی‌های قبلی دیدگاه متشبهان بزرگ، کوچک و متوسط نسبت به وضعیت کاروبار متفاوت می‌باشد. شاخص وضعیت کاروبار شرکت‌های کوچک و متوسط منفی است (۲,۶-)، اما در مقایسه با دوره مشابه سال قبل (۳,۳-۲۲) بهتر شده است. در مقابل، شاخص وضعیت کاروبار شرکت‌های بزرگ (۵,۱۷) در مقایسه با فصل مشابه سال گذشته بهتر شده است. شرایط کنونی هر سه گروه کاروبار منفی است، اما شرکت‌های بزرگ (۹,۸-) و متوسط (۵,۲۱-) بسیار کمتر از شرکت‌های کوچک (۸,۵۱-) وضعیت کاروبار نامناسبی را پیش بینی می‌کنند.

ب. فرمایشات

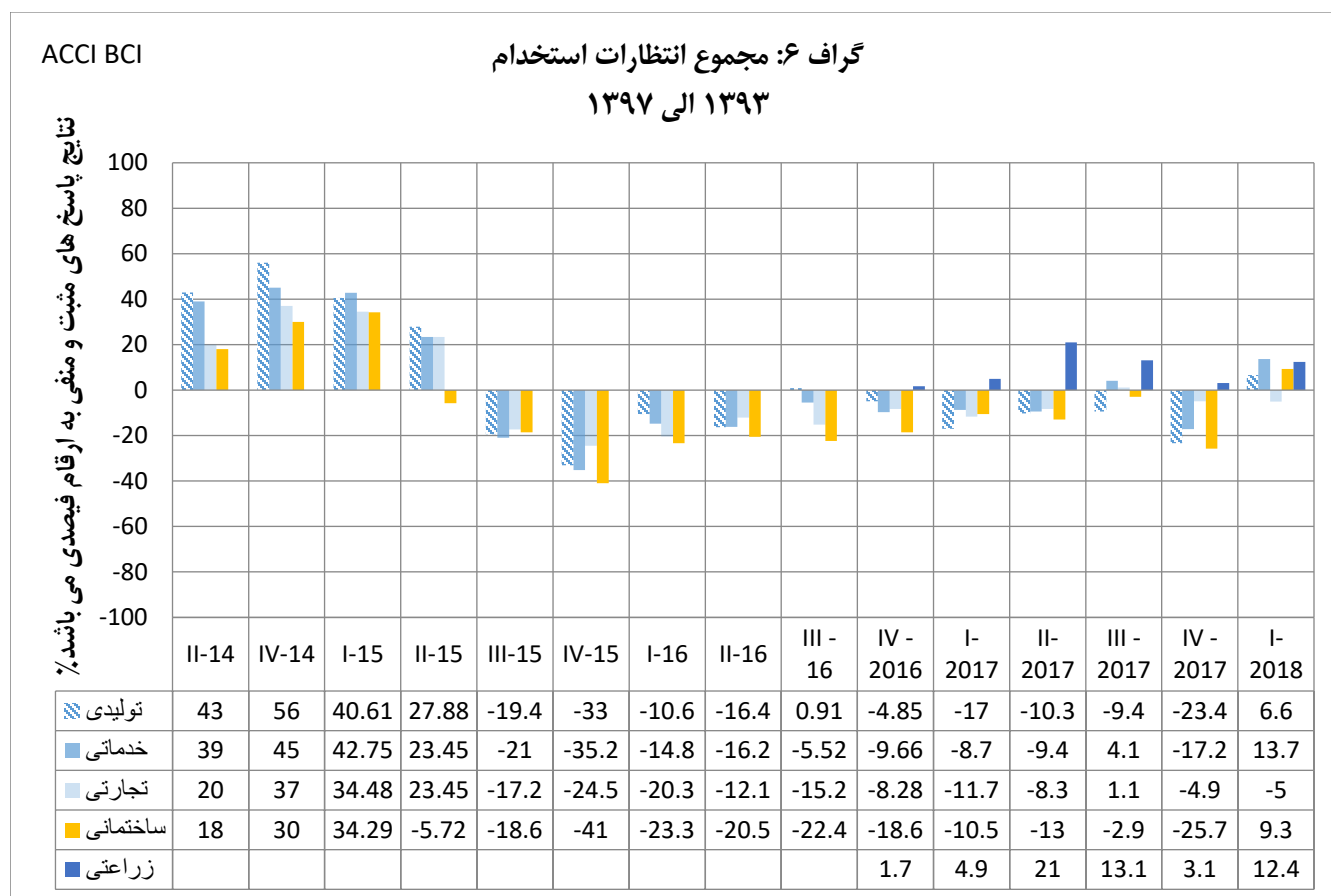
فرمایشات شاخص دیگری برای ارزیابی وضعیت کاروبار است. باید یادآور شد که ارقام این بخش نیز حاصل تفریق پاسخهای مثبت و منفی است.

متشبهین گزارش داده اند که وضعیت فرمایشات شان کاهش یافته است (۴۳,۹-). لازم به ذکر است که این رقم پایین تر از شاخص سفارشات فصل مشابه سال ۲۰۱۷ است که (۳۸,۳-) بود. هیچ یک از ولایات شاخص مثبت فرمایشات نداشته اما ننگرهار (۲۸,۷-) و قندهار (۳۳,۹-) در شرایط نسبتاً بهتر از هرات (۴۱,۴-)، بلخ (۴۷,۸-) و کابل (۵۲,۷-) قرار دارند.

ج. انتظارات استخدام:

گراف شماره ۷ حاصل جمع بیلانس وضعیت کنونی استخدام شرکت‌ها و انتظارات آنان را برای استخدام در سه ماه آینده نشان می‌دهد. بر اساس این سروی، شرکت‌ها در مورد چشم‌انداز اشتغال خود خوش بین استند (۳۵,۹). خدمات (۱۳,۷) بالاترین و تجارت (۵-) پایین‌ترین میزان انتظارات استخدام را دارند.

مثل همیشه، وضعیت کنونی استخدام با توقعات پاسخ دهندگان سروی قبلی بسیار متفاوت است.

در ماه نوامبر ۲۰۱۷ شرکت ها گفته بودند که در سه ماه آینده سطح استخدام خویش را کاهش می دهند اما این سروی از آن زمان در روند استخدام، بیشتر منفی بوده است.

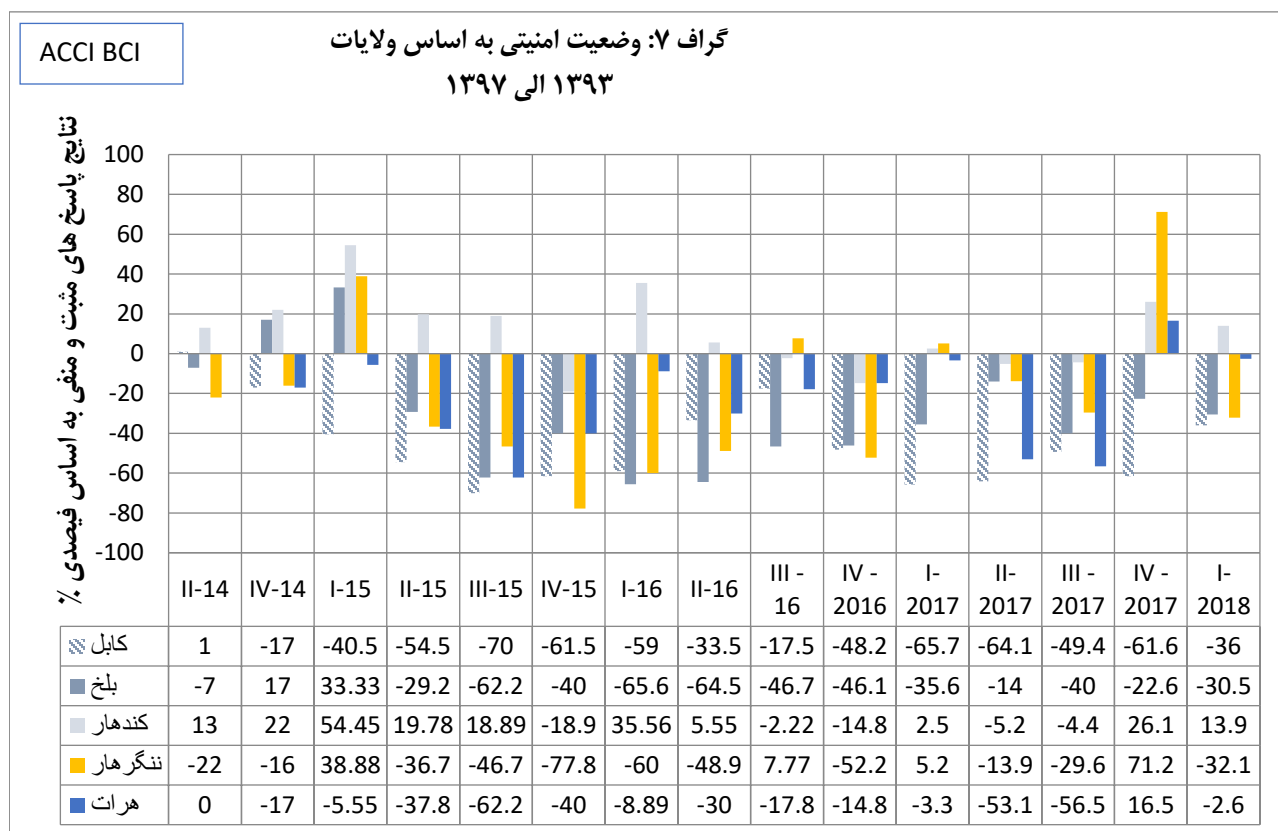
تعداد پاسخ دهندگانی که گفته اند کارمندان شان کاهش یافته ۲۱,۵ درصد بیشتر از آنانی است که گفته اند در سه ماه گذشته تعداد کارمندان شان افزایش یافته بود.

شرکت های تجاری (۲۸,۶-)، ساختمانی (۲۶,۵-)، تولیدی (۲۲,۳-)، زراعتی (۱۷,۸-) و خدماتی (۱۳,۷-) تعداد بیشتر کارمندان شان را از دست داده اند.

وضعیت امنیتی:

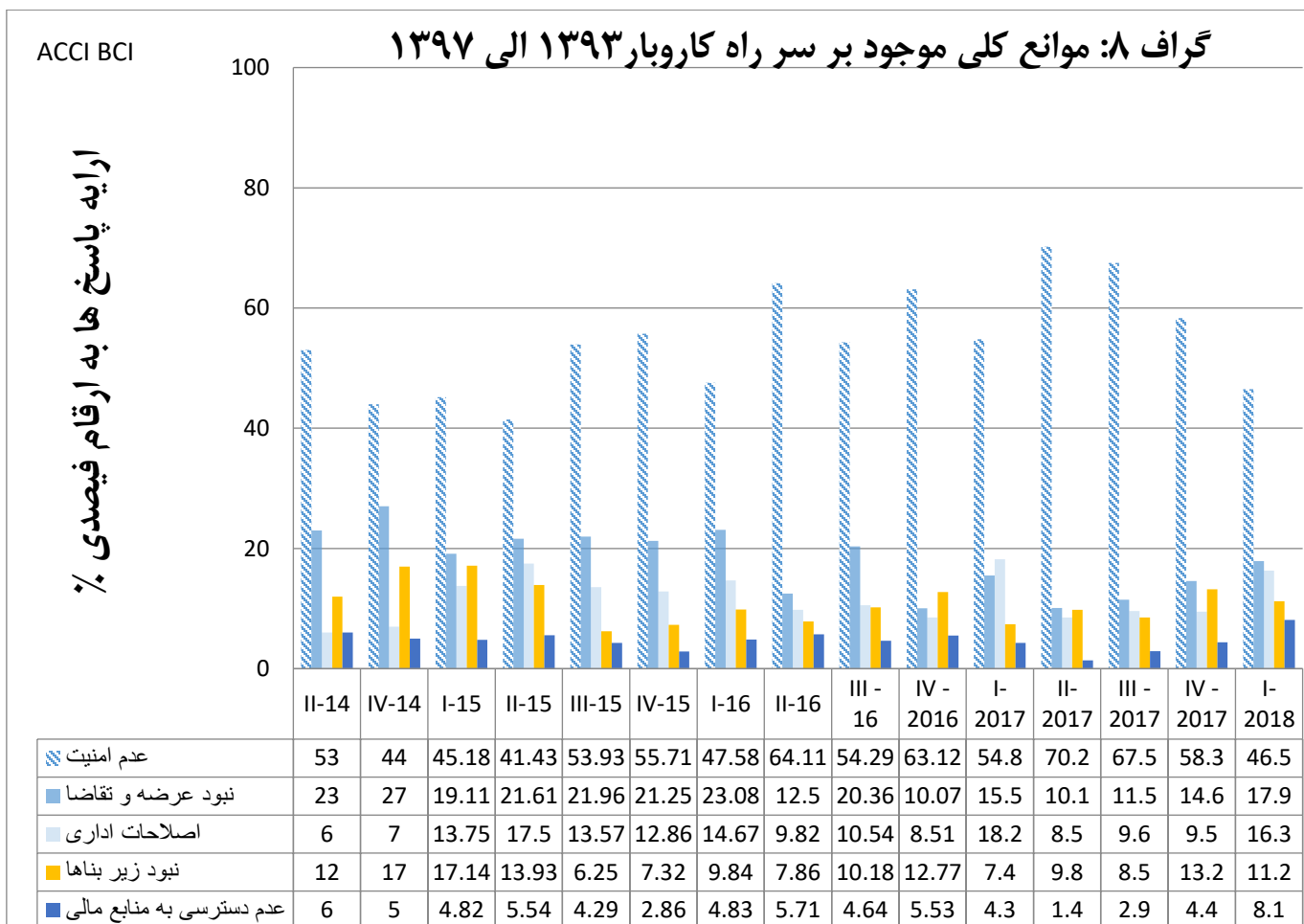
شاخص میانگین وضعیت امنیتی (-۲۰,۹) نسبت به سروی قبلی (۳۵,۱-) بهبود یافته و تفاوت‌های منطقه‌ای نیز زیاد است.

ولایت قندهار (۱۳,۹) تنها ولایتی است که شاخص امنیتی مثبت دارد، متشبان سروی شده در کابل (۳۶-) وضعیت امنیتی بد را گزارش داده اند. متشبان سروی شده ننگرهار (۳۲,۱-), بلخ (۳۰,۵-) و هرات (۲,۶-) نیز از وضعیت امنیتی محیط کاروبار شان راضی نیستند. در کل اوضاع امنیتی ناپایدار به نظر می‌رسد.

ه : موانع موجود بر سر راه کاروبار:

ارزیابی موانع عمده کاروبار نشان می دهد که امنیت لازم مهم ترین عامل برای توسعه و انکشاف کاروبار متشبین است. پس از آن به ترتیب بازار و تقاضا برای محصولات و خدمات، اصلاحات اداری، زیرساخت های بهتر و دسترسی به منابع مالی عوامل اساسی برای رشد فعالیت های اقتصادی به شمار می روند. جدول زیر نشان میدهد که تقاضا برای بهتر شدن بازار و بیشتر شدن تقاضا، اصلاحات اداری و زیرساخت های مناسب افزایش یافته است.

ضمیمه:

تعریف شرایط کاروبار

شرایط کاروبار بر اساس سروی دوره ای شرکت های تولیدی، ساختمانی، خدماتی، تجارتي و زراعتی تشخیص می گردد. از مسوولان شرکت ها درباره وضعیت کنونی و انتظارات شان درمورد شش ماه آینده پرسیده می شود. آنان وضعیت کاروبار شان را با انتخاب یکی از سه گزینه (بهتر از عادی، عادی، بدتر از عادی) و انتظارات شان را با انتخاب یکی از سه گزینه (بهتر خواهد شد، تغییر نخواهد کرد، بدتر خواهد شد) انتخاب می کنند.

گزینه بهتر از عادی را مثبت و گزینه بدتر از عادی را منفی فرض می کنیم. شاخص وضعیت کنونی از تفریق فیصدی پاسخ های مثبت و منفی بدست می آید. در عین حال شاخص انتظارات از تفاوت میان فیصدی گزینه "بهتر خواهد شد" و "بدتر خواهد شد" بدست می آید. شرایط کاروبار عبارت از اوسط حسابی وضعیت کاروبار و انتظارات می باشد.

در ارایه گرافی برای دور اول سروی گزینه های "عادی" و "تغییر نخواهد کرد" نقطه صفر در نظر گرفته می شود. شاخص شرایط کاروبار از صفر تا مثبت ۱۰۰ (بیشترین) و منفی ۱۰۰ (کمترین) می تواند تغییر یابد. بعدها، زمانی که سری های زمانی (time series) بوجود آمد، نقطه صفر شرایط کاروبار با توجه به نتایج سروی سال معیار معین خواهد شد و سالهای بعد بر اساس آن سال سنجیده خواهد شد.

نویسندگان گزارش: یونس نگاه، بصیر نورانی و داکتر مسعود پروانفر

مصاحبه کنندگان: رامش صمدی، حمیرا رضایی، زلال اکبری، حفیظ رسولی و فیصل قریشی

تماس با دفتر تحقیق و سروی: research1@acci.org.af

Alghanistan Chamber Of Commerce & Industries
اتاق تجارت و صنایع افغانستان
د افغانستان د سوداګرۍ او صنايعو اتاقي

چمن حضوري
جوار کابل ننداری
کابل، افغانستان
+۹۳ (۰) ۷۵ ۲۰۲ ۵۸ ۵۴
+۹۳ (۰) ۷۹ ۴۴۴ ۹۰ ۵۵
research1@acci.org.af

www.acci.org.af

<http://www.acci.org.af/surveys-and-studies.html>

پست بکس: ۲۳۳

با همکاری مالی

همکاری
آلمان
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

